

Francis Fukuyama, az Egyesült Államok külügyminisztériumának igazgatóhelyettese a Foreign Affairs című folyóiratban közzéteszi „A történelem vége?” című rendkívül nagy nemzetközi visszhangot keltő tanulmányát.

Részletek: „Lehetséges, hogy nem a hidegháború végének vagy a második világháború utáni történelem egy bizonyos szaka végének vagyunk tanúi, hanem egyszerűen a történelem végének: tehát az emberiség ideológiai fejlődése befejeződésének, annak, hogy végső kormányzati formaként sor kerül a nyugati liberális demokrácia általános bevezetésére. Ez nem értelmezhető olyanformán, hogy többé nem lesznek újabb események... A liberalizmus győzelme mindenekelőtt az eszmék vagy a tudat területén következett be, a létező, anyagi világ síkján még nem tökéletes... a liberalizmussal szembeni fasiszta és kommunista kihívás már nem létezik... 1806 óta a társadalmi-politikai szerveződés alapelvei nemigen fejlődtek tovább...”

Elgiz Pozdnyakov moszkvai történész a Novoje Vremja című szovjet lap 1990/2. számában kommentálja Fukuyama cikkét. Részletek: „Nálunk a magunk módján van vége a történelemnek, és nem hipotetikus, hanem teljesen reális vége... melyet nagy gondolkodók tervei alapján képzeltek el... a nagy elképzelésekből és tervekből kaszárnya nőtt ki... a lelkesült szimfóniából... sokak számára munkatábori induló lett. Nem, ez nem az a lezárulása a történelemnek, melyet a szürke és jóllakott unalom csüggedt előérzetei töltenek meg, hanem az, amely egy új történelem kezdetét jelzi, az Ember és az Emberért való történelem kezdetét. Legalábbis ebben reménykedünk...”